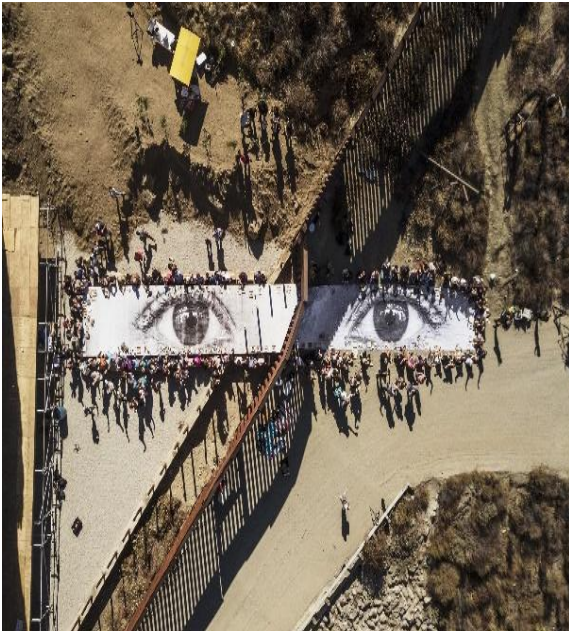

4^ο σεμινάριο του Δ' Κύκλου Διαδικτυακών Εκπαιδευτικών Σεμιναρίων ΕΘΝΟΓΡΑΦΕΙΝ (2023-2024)

«Επανεξετάζοντας σύνορα και όρια: Ανθρωπολογικές οπτικές και δημόσιες παρεμβάσεις»

Performance οίκαδε (Αλέξανδρος Πλωμαρίτης)
[Επιλογή: Δρ. Χριστίνα Γραμματικοπούλου]

Ο κύκλος διαδικτυακών σεμιναρίων ΕΘΝΟΓΡΑΦΕΙΝ, από την έναρξή του, την άνοιξη του 2021, επιδιώκει να συμβάλει σε μία κριτική και διεπιστημονική συζήτηση για τη θεωρία και πρακτική της εθνογραφίας, την επιστημολογία της έρευνας, τη σημασία της ενσώματης εμπειρίας, αλλά και τους τρόπους διάχυσης της παραγόμενης ανθρωπολογικής γνώσης στο ακαδημαϊκό και μη-ακαδημαϊκό κοινό. Είναι ζητούμενο η ανθρωπολογική μελέτη, ως ερευνητική πρακτική και ως πολιτική γραφής να εμπεριέχει την κριτική αποτίμηση, την ενσυναίσθηση, τον αναστοχασμό και την αυτοαναφορικότητα, και να αναδεικνύει τη σημασία της πολυτροπικής ανάλυσης του τοπικού για την κατανόηση του γενικού.

Διοργάνωση και συντονισμός :
**Φωτεινή Τσιμπιρίδου – Ιωάννης Μάνος –
Ελένη Σιδέρη**

Ο 4ος κύκλος των διαδικτυακών σεμιναρίων ΕΘΝΟΓΡΑΦΕΙΝ, που ξεκινάει τον Οκτώβριο του 2023 με τον τίτλο "**Επανεξετάζοντας τα σύνορα και τα όρια: Ανθρωπολογικές οπτικές και δημόσιες παρεμβάσεις**", με αφετηρία τη μελέτη των γεωπολιτικών συνόρων, διερευνά τα φαινόμενα και τις διεργασίες που καταγράφονται στις συνοριακές περιοχές εθνικών κρατών καθώς και τις πολλαπλές επιπτώσεις που αυτά επιφέρουν στους μεθοριακούς πληθυσμούς.

Η μελέτη των συνόρων και των ορίων, παρότι, συχνά εμπεριέχει την κατανόηση της σχέσης μεταξύ του 'εντός και του 'εκτός, ή του "Εαυτού" και του "Άλλου", αναζητά, στην πραγματικότητα, πολλαπλά, ταυτόχρονα, παράλληλα και επάλληλα όρια στο πλαίσιο πολυεπίπεδων, συνυπαρχουσών αλλά όχι πάντα συνδεδεμένων διαδικασιών. Η κοινωνική πραγματικότητα των συνοριακών περιοχών διαμορφώνεται υπό την επίδραση των ιστορικών συνθηκών, υπόκειται σε κοινωνικοπολιτικούς και οικονομικούς μετασχηματισμούς και χαρακτηρίζεται από θεσμικά οργανωμένες ασύμμετρες σχέσεις εξουσίας. Η πολύπλοκη (ανα)διαμόρφωσή τους εμφανίζεται ως αποτέλεσμα της συνεχούς αλληλεπίδρασης μεταξύ κινητικότητας, περίκλεισης, επικοινωνίας, συνύπαρξης, ανταλλαγής, ομοιότητας, διαφορετικότητας, διαχωρισμού, αποκλεισμού, διαίρεσης, σύνδεσης και αποσύνδεσης.

Η ανθρωπολογική μελέτη των γεωπολιτικών συνόρων συστηματοποιήθηκε στα μέσα της δεκαετίας του 1990, βασιζόμενη, αρχικά, σε δύο υποδείγματα: τη μελέτη των συνόρων μεταξύ ΗΠΑ-Μεξικού και των συνόρων μεταξύ ευρωπαϊκών κρατών. Στις μέρες μας, η ανάλυση των κοινωνικών φαινομένων και των πολιτισμικών διαδικασιών σε συνοριακές περιοχές αποδίδεται με τον όρο "σπουδές συνόρων", ο οποίος περιγράφει έναν εξειδικευμένο πολυ-επιστημονικό πεδίο.

Η σύγχρονη ανθρωπολογική μελέτη του συνόρου έχει διευρύνει την αναλυτική και εννοιολογική ισχύ των εννοιών του συνόρου και του ορίου μέσα από καινοτόμες προσεγγίσεις και εννοιολογικά πλαίσια, όπως οι διασταυρούμενες τοποθεσίες (crosslocations), και οι μέθοδοι και οι επιστημολογίες της απο-αποικιοποίησης. Παράλληλα, καταγράφονται νέα ερμηνευτικά εργαλεία για τη μελέτη της πολιτικής, της διασυνοριακής κινητικότητας, της υλικότητας, της διεθνικότητας, των τοπολογιών και των γενεαλογιών της μεταναστευτικής και προσφυγικής εμπειρίας, της οικονομίας των συνόρων, και

των πολιτικών που εφαρμόζουν τα έθνη κράτη αναφορικά με τη χωρική και πολιτισμική ποικιλομορφία, τα ζητήματα των μειονοτήτων και την επιτελεστική κουλτούρα.

Ο 4ος κύκλος των διαδικτυακών σεμιναρίων ΕΘΝΟΓΡΑΦΕΙΝ εξετάζει κριτικά τις θεωρητικές, επιστημολογικές και μεθοδολογικές πολυπλοκότητες που περιβάλλουν την εθνογραφική μελέτη των γεωπολιτικών συνόρων και τις από τα πάνω διχοτομήσεις. Επιπλέον, συζητά τη δυνατότητα της ανθρωπολογίας ως επιστημονικού λόγου, να αναδείξει τις από τα κάτω φωνές που επικαλύπτονται ή παραμελούνται από τα μεγάλα αφηγήματα και να συμβάλει σε έναν συμπεριληπτικό διάλογο, στη δημόσια σφαίρα, που αποκαλύπτει την πολυπλοκότητα της ανθρώπινης εμπειρίας.

22 Ιανουαρίου 2024

«Διασχίζοντας σύνορα ως μουσικός: καλλιτεχνική εργασία, διασυνοριακή κινητικότητα και συνοριακά καθεστώτα»

Ασπασία (Σίσσυ) Θεοδοσίου

Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Κοινωνικής Ανθρωπολογίας, Τμήμα Μουσικών Σπουδών, Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων

22/1/2024 Ασπασία (Σίσσυ) Θεοδοσίου «Διασχίζοντας σύνορα ως μουσικός: καλλιτεχνική εργασία, διασυνοριακή κινητικότητα και συνοριακά καθεστώτα»

Αντλώντας από την πρόσφατη εθνογραφική μου έρευνα στο Ισραήλ, αλλά και από εθνογραφικό υλικό που καλύπτει, χρονικά, μία μακρά περίοδο, που ξεκινά από τα τέλη της δεκαετίας του 1990 και φτάνει μέχρι τις μέρες μας και αφορά πολιτισμικές- μουσικές επιτελέσεις και διασταυρούμενες θεσιακότητες στην ελληνοαλβανική μεθόριο, η παρουσίαση συζητά μια σαφώς διαφορετική τροπικότητα διασυνδεσιμότητας και διασυνοριακής κινητικότητας από αυτή που συνήθως εντοπίζεται στη σχετική βιβλιογραφία ή στο δημόσιο λόγο σχετικά με τα σύνορα (π.χ. μετανάστευση/προσφυγική “κρίση”, εμπόριο, τουρισμός): η τροπικότητα αυτή αφορά το φαινόμενο της μουσικής εργασίας, όπως αυτή επιτελείται από Αλβανούς/ βορειοηπειρώτες παραδοσιακούς μουσικούς στα ελληνοαλβανικά σύνορα στην Ήπειρο και στο Ισραήλ από Ελληνίδες και Έλληνες μουσικούς και τραγουδιστές/τραγουδίστριες (με την τελευταία να εντείνεται ιδιαίτερα από την εποχή της οικονομικής κρίσης και μετά).

Μέσα από την οπτική της καλλιτεχνικής εργασίας και ιδιαίτερα μια συγκεκριμένη τροπικότητά της, τη διασυνοριακή κινητικότητα, όπως αυτή αποτυπώνεται μέσα από τους λόγους και τους πρακτικές μουσικών, αλλά και τις προσλήψεις αυτών από το κοινό, η παρουσίαση θα αναδείξει το “βάρος της εθνικής/συμβολικής αναπαράστασης” (the burden of ethnic representation) που οι μουσικοί καλούνται να σηκώσουν σε ένα πλαίσιο μορφών διασκέδασης, οι οποίες στην ιστορικότητά τους έχουν αποκτήσει το βάρος μιας «αυθεντικής» συγκινησιακής κληρονομιάς. Ταυτόχρονα, θα συνομιλήσει κριτικά με τη βιβλιογραφία για την καλλιτεχνική/δημιουργική εργασία. Στα υπο εξέταση συνοριακά καθεστώτα και στις αποτυπώσεις τους στα εργασιακά καθεστώτα των συμμετεχόντων μουσικών υποκειμένων αναδεικνύοντας δομές, πρακτικές και κατανοήσεις του φαινομένου της μουσικής εργασίας που μέχρι πρόσφατα δεν αποτέλεσαν αντικείμενο μελέτης.

Η **Ασπασία (Σίσσυ) Θεοδοσίου** είναι κοινωνική ανθρωπολόγος και Αναπληρώτρια Καθηγήτρια στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων. Στην ερευνητική της εμπειρία περιλαμβάνεται η πολύχρονη επιτόπια έρευνα με Τσιγγάνους/Γύφτους μουσικούς στην Ήπειρο (ελληνοαλβανικά σύνορα) και πιο πρόσφατα με Μιζραχί πληθυσμούς και τις πολιτικές και πρακτικές που σχετίζονται με την «ελληνική» μουσική στο Ισραήλ. Τα πιο πρόσφατα επιστημονικά της ενδιαφέροντα αφορούν την καλλιτεχνική εργασία, τις πολιτικές του πολιτισμού και της συγκίνησης γύρω από τη δημοφιλή/λαϊκή μουσική και τις κουλτούρες των φανς, τον πολιτισμικό ρατσισμό και τα αφηγήματα καθαρότητας του ελληνικού εθνικισμού. Στις θεωρητικές της αναζητήσεις σημαντική θέση καταλαμβάνει η διερεύνηση της σημασίας της μετά-αποικιακής κριτικής στην περίπτωση των μελετών για τους Τσιγγάνους, καθώς και στα πλαίσια της θέσης των Μιζραχί στο ισραηλινό κράτος. Στα τρέχοντα ερευνητικά της προτζεκτ εστιάζει στις πολιτικές και πρακτικές που σχετίζονται με την

«ελληνική» μουσική στο Ισραήλ και στην έμφυλη και συγκινησιακή διάσταση της καλλιτεχνικής εργασίας στο χώρο της δημοφιλούς μουσικής, καθώς και στη διασυνοριακή της διάσταση.

Μόνο όσοι/ες συμμετέχοντες/ουσες, επιθυμούν να λάβουν **βεβαιώσεις παρακολούθησης**, κάνουν εγγραφή στην παρακάτω φόρμα: <https://forms.gle/9Vu2pxoR61LFdBb5A>

Η φόρμα εγγραφής θα δέχεται απαντήσεις μία εβδομάδα πριν τη διεξαγωγή του εκάστοτε σεμιναρίου.

Τα σεμινάρια διεξάγονται ημέρα Δευτέρα και ώρα 16:00-18:00

Πλατφόρμα Σεμιναρίων: ZOOM

Link <https://zoom.us/j/8364531775?pwd=OVg3YVZlbnVCYWs3S0JYcEFGYlV1QT09>

Meeting ID: 836 453 1775   Passcode: KB2JKa